

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 5/02-57

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. mája 2003 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Lajosa Mészároša a Daniela Švábyho prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o., Lieskovská cesta 6, Zvolen, zastúpenej advokátkou Mgr. Z. K., PhD., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia základného práva zaručeného v čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2001 sp. zn. M Cdo 45/2000 nebol verejne vyhlásený, a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky tým, že verejne nevyhlásil svoj rozsudok z 28. februára 2001 sp. zn. M Cdo 45/2000, p o r u š i l základné právo obchodnej spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o. na verejné vyhlásenie rozsudku zaručené v čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 31. januára 2002 č. k. I. ÚS 5/02-28 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na konanie návrh na začatie konania obchodnej spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o., Lieskovská cesta 6, Zvolen (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. Z. K., PhD., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia jej základného práva zaručeného v čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) tým, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 28. februára 2001 sp. zn. M Cdo 45/2000 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) nebol verejne vyhlásený.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka podaním z 27. marca 2002 požiadala, aby sa jej prijatý návrh na začatie konania (ďalej len „sťažnosť“) posudzoval v zmysle § 79a ods. 1 zákona o ústavnom súde v znení zákona č. 124/2002 Z. z. ako podanie podľa tohto zákona, ústavný súd ďalej vo veci konal podľa zákona o ústavnom súde v znení uvedeného zákona, t. j. podľa jeho ustanovení upravujúcich konanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy.

V sťažnosti sťažovateľka uviedla, že najvyšší súd v rozpore s § 156 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a čl. 142 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru vo veci vedenej pod sp. zn. M Cdo 45/2000 nevytýčil na vyhlásenie rozsudku pojednávanie a napadnutý rozsudok, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) zo 14. novembra 2000

podané na podnet sťažovateľky, nevyhlásil verejne. Sťažovateľka ďalej uviedla, že napadnutý rozsudok jej bol doručený „11. mája 2001, teda po dvoch mesiacoch a štrnástich dňoch od jeho vynesenia“.

Sťažovateľka podľa konečného návrhu na rozhodnutie vo veci jej sťažnosti žiadala, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o. (...) byť prítomný na vyhlásení rozsudku a na verejné vyhlásenie rozsudku zaručené v článku 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. M Cdo 45/2000 bolo porušené tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky neupovedomil spoločnosť VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o. o termíne verejného vyhlásenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2001, sp. zn. M Cdo 45/2000 a tým, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2001, sp. zn. M Cdo 45/2000 nevyhlásil verejne.

II. Spoločnosti VERCAJCH CENTRUM spol. s r. o. (...) priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk (...), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd si už v rámci predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal stanovisko predsedu najvyššieho súdu k jej prijatiu a opodstatnenosti, ako aj dotknutý spis najvyššieho súdu. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie každý z účastníkov dostal možnosť písomne reagovať na tvrdenia druhej strany a vyjadriť sa ku konaniu ústneho pojednávania. Obaja účastníci súhlasili s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Vzhľadom na obsah týchto vyjadrení účastníkov, a to najvyššieho súdu z 21. decembra 2001, 25. marca 2002 a 20. augusta 2002 a právnej zástupkyne sťažovateľky zo 17. apríla 2002, 23. septembra 2002 a 19. novembra 2002, ústavný súd dospel k názoru, že od ústneho pojednávania v predmetnej veci nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť

prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných vyjadrení účastníkov a listinných dôkazov k nim pripojených vrátane obsahu spisu najvyššieho súdu.

II.

Predmetom konania na základe prijatej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že najvyšší súd tým, že na vyhlásenie napadnutého rozsudku nevytýčil pojednávanie a napadnutý rozsudok nevyhlásil verejne, porušil jej základné právo zaručené v čl. 142 ods. 3 ústavy a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, resp. pôvodne v spojení týchto článkov ústavy a Dohovoru, ktoré v relevantnom znení ustanovujú:

Rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne (čl. 142 ods. 3 ústavy).

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...). Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti (čl. 6 ods. 1 Dohovoru).

Návrhy a stanoviská účastníkov k predmetu konania

Sťažovateľka sa v sťažnosti odvolala na predchádzajúce rozhodnutia ústavného súdu (II. ÚS 47/96, II. ÚS 76/97, II. ÚS 58/97 a III. ÚS 6/00), z ktorých podľa nej vyplýva, že ak najvyšší súd nevyhlási verejne rozsudok, poruší základné právo účastníka konania zaručené v čl. 142 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Sťažovateľka sa ďalej odvolala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), konkrétne na vec Pretto a iní c. Taliansko (1983), Werner c. Rakúsko (1997), Szücs c. Rakúsko (1997), resp. na menšinový názor jeho sudcov vo veci Sutter c. Švajčiarsko (1984), z ktorých podľa nej vyplýva, že tento súd pri posudzovaní sťažností namietajúcich, že rozsudok nebol vyhlásený verejne, v každom prípade hodnotí „*formu zverejnenia rozsudku predvídanú vnútroštátnym právom daného štátu*“, ktoré v Slovenskej republike podľa sťažovateľky priamo prikazuje, že „*rozsudok musí byť vyhlásený verejne*“, resp. „*rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne*“.

Podľa sťažovateľky má včasná vedomosť o vynesení rozsudku vždy veľký význam pre právnu istotu ktoréhokoľvek účastníka konania. Pre obchodnú spoločnosť (sťažovateľku) mala informácia o tom, že najvyšší súd rozhodol a ako rozhodol, dôležitý význam a nebolo zanedbateľné, či sa o rozhodnutí najvyššieho súdu dozvie o viac ako dva mesiace skôr či neskôr. V tomto kontexte bolo potrebné podľa nej prihliadať aj na predmet sporu, ktorým bolo určenie neplatnosti zmluvy o prevode časti užívania nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom je sťažovateľka. Sťažovateľka tvrdila, že stav neistoty spojený s čakaním na rozhodnutie najvyššieho súdu mal preto vplyv na plánovanie rozhodnutí, ktoré sťažovateľka v tom čase prijala, resp. chcela prijať – stav neistoty tak spôsoboval ťažkosti samotnej správe sťažovateľky. Upovedomenie sťažovateľky o vyhlasovaní rozsudku, vytýčenie verejného pojednávania na vyhlásenie rozsudku a jeho verejné vyhlásenie priamo po jeho vynesení 28. februára 2001 by tento stav neistoty eliminovalo. Inak sťažovateľka v reakcii na vyjadrenie najvyššieho súdu (konkrétne vo vyjadrení zo 17. apríla 2002) uznala, že nie je obsahom jej tvrdení to, že „nevyhlásenie rozsudku malo dopad na predmet sporu“, ktorý podľa jej vlastných slov „ani nie je predmetom tejto (...) sťažnosti“.

V reakcii na vyjadrenie najvyššieho súdu (konkrétne vo vyjadrení z 19. novembra 2002) sťažovateľka niektoré predchádzajúce tvrdenia spresnila, resp. inými slovami zopakovala ich podstatu. Podľa sťažovateľky predpokladom realizácie práva na verejné vyhlásenie rozsudku je upovedomenie účastníka konania o termíne jeho vyhlásenia, ktoré podľa nej je „podmienkou *sine qua non* realizácie práva účastníka konania

- rozhodnúť sa, či sa verejného vyhlásenia rozsudku zúčastní alebo nie

- zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku,

- byť prítomný na verejnom vyhlásení rozsudku“, preto podľa nej nie je možné od seba umelo oddeľovať „právo na upovedomenie účastníka o verejnom vyhlásení rozsudku“ od ústavou „stanovenej bezvýnimočnej povinnosti verejného vyhlásenia rozsudku (článok 142 ods. 2 Ústavy SR)“. Na druhej strane sťažovateľka uznala, že „je vecou Najvyššieho súdu SR akým spôsobom účastníka upovedomí“.

Podľa sťažovateľky „je úplne logické, po tom, čo generálny prokurátor SR podal mimoriadne dovolanie, že v neistote“ očakávala rozsudok najvyššieho súdu, keď stav neistoty u sťažovateľky nemal „eliminovať ...oznam, kedy má Najvyšší súd SR vyhlásiť rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní“, ale „spôsob rozhodnutia Najvyššieho súdu SR“, o ktorom sa sťažovateľka mohla dozvedieť práve na verejnom vyhlásení rozsudku, pričom najvyšší súd mohol s vyslovením záväzného právneho názoru „napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie“. Argument, podľa ktorého je konanie o dovolaní konanie zásadne bez pojednávania, podľa sťažovateľky „nemá právnu relevanciu k skutočnosti, že Najvyšší súd SR konal v rozpore s článkom 142 ods. 3 Ústavy SR a článkom 6 ods. 1 Dohovoru“.

Najvyšší súd prostredníctvom svojho predsedu, resp. predsedu občianskoprávneho kolégia, ako druhý účastník konania pred ústavným súdom žiadal sťažnosť odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. V tejto súvislosti uviedol, že konanie o mimoriadnom dovolaní (tzv. úradníckom dovolaní) je konanie zásadne bez pojednávania - vyplýva to z charakteru dovolacieho konania, ktoré „je založené na prieskume postupu odvolacieho súdu /event. súdu prvého stupňa/ po stránke právnej. Skutkový stav zásadne nemôže byť v konaní pred dovolacím súdom menený; ide totiž o mimoriadny kasačný /zrušovací/ opravný systém, ktorý je vždy prielomom do právoplatnosti súdneho rozhodnutia, a teda i do právnej istoty, a preto Najvyšší súd SR od 1. 1. 1992 rozhodnutia síce prijíma na pojednávani bez účasti strán sporu, ale vyhlasuje ich verejne a potom ich doručuje účastníkom konania“. Najvyšší súd ďalej uviedol, že v spornom prípade predmetom konania o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora bola výlučne právna otázka (a nie skutková), ktorú najvyšší súd v súlade s ustanovením § 243a ods. 1 OSP na pojednávani

28. februára 2001 neakceptoval a dovolanie generálneho prokurátora zamietol, a že vzhľadom na to účastníkov konania ani nepredvolal na prejednanie veci, ani ich o termíne pojednávania či vyhlásenia rozsudku nevyrozumel, lebo ich procesná aktivita bola ukončená právoplatným rozsudkom odvolacieho súdu, ktorý zostal nezmenený aj po podanom mimoriadnom dovolaní.

Požiadavku verejného vyhlasovania rozsudku v takýchto konaniach o mimoriadnom opravnom prostriedku – akým je aj mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora – podľa najvyššieho súdu nemožno interpretovať doslovne, ale stačí, ak boli splnené len niektoré iné primerané formy „verejnosti“, ako je vyhlásenie rozsudku jeho prečítaním v úradnej miestnosti (pojednávacej miestnosti), ktorá je prípustná verejnosti, a doručenie jeho písomného vyhotovenia účastníkom konania do vlastných rúk, ako to vo viacerých veciach judikoval aj Európsky súd pre ľudské práva. Podľa jeho názoru treba dôsledne rozlišovať medzi „verejnosťou“ vyhlásenia rozsudku – ktorá je splnená už tým, že sa tak stalo „na mieste prístupnom verejnosti“, teda v úradnej miestnosti, čo splnené bolo – a neprítomnosťou strany sporu na verejnom vyhlásení rozsudku, na ktorej sťažovateľka zakladá namietané porušenie ústavného práva podľa čl. 142 ods. 3 ústavy.

Najvyšší súd tvrdil, že napadnutý rozsudok „bol vyhlásený verejne v pojednávacej miestnosti, čo potvrdzuje aj zápisnica o vyhlásení rozsudku z uvedeného dňa“, ktorú treba považovať za verejnú listinu v zmysle § 134 OSP (hodnoverne preukazuje namietané skutočnosti, pokiaľ sa nepreukáže opak). V tejto súvislosti nepovažoval za správne vyvodzovať opak len z toho, že najvyšší súd neupovedomil sťažovateľku o vyhlasovaní rozsudku a na vyhlásenie rozsudku nevytýčil pojednávanie, resp. poukazovať na už vydané nálezy ústavného súdu k podobnej situácii vo vzťahu k § 250f OSP, a to vzhľadom najmä na súčasný podstatne iný systém správneho súdnictva – ktoré je len jednoinštančné – oproti súdnemu konaniu v civilných veciach. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľkiným „jediným dôkazom preukazujúcim opak, bola tvrdená skutočnosť – ktorú nespochybňujeme – že Najvyšší súd“ ju „o vyhlasovaní rozsudku neupovedomil, čo je však diametrálne odlišná činnosť súdu, než verejné vyhlásenie rozsudku; právo na upovedomenie účastníka

o verejnom vyhlásení rozsudku negarantuje žiaden vnútroštátny či medzinárodný právny predpis, týkajúci sa základných ľudských práv“.

Podľa najvyššieho súdu je pochybné tvrdenie sťažovateľky, že najvyšší súd uvedeným nepredvolaním na verejné vyhlásenie rozsudku vytvoril u nej „stav neistoty spojený s čakaním na rozhodnutie (...) Z obsahu spisu (...) je zistiteľné, že spor o určenie neplatnosti prevodu práv sa začal 27. 5. 1997. Okresný súd už 19. 8. 1997 rozhoduje tak, že žalobu“ sťažovateľky „ako bezzákladnú zamietá a po zrušujúcom uznesení krajského súdu /zo dňa 31. 8. 1998/, tak robí i druhýkrát 15. 6. 1999. Krajský súd tento rozsudok dňa 30. 9. 1999 potvrdil a jeho rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 18. 11. 1999, takže týmto dňom boli naisto /a natrvalo/ postavené právne vzťahy medzi“ sťažovateľkou „ako navrhovateľom a jeho odporcami. (...) Dĺžka konania na Najvyššom súde SR bola teda niečo vyše 5 mesiacov /od 15. 11. 2000 do 11. 5. 2001/, avšak toto obdobie malo rovnaký právny režim, ako obdobie stabilizované právoplatným rozsudkom krajského súdu z 30. 9. 1999 a aj po doručení rozsudku Najvyššieho súdu SR zostal tento právny režim zachovaný. (...) Ak by Najvyšší súd zvolil formu uznesenia – čo tiež mohol – tento tzv. stav neistoty by zrejme tiež bol formálne irelevantný“. Podľa najvyššieho súdu pojem „stav neistoty“ by bolo možné z hľadiska sťažovateľky nahradiť skôr pojmom „stav očakávania lepšieho rozhodnutia“, ktorý bol pre ňu určite pozitívnejším stavom než „skutočný stav právny“, ktorého sa nedotkol ani rozsudok najvyššieho súdu, a preto najvyšší súd túto argumentáciu sťažovateľky považoval za účelovú, „najmä keď podľa platného práva niet nároku na úspešnosť opravného prostriedku, teda i mimoriadneho dovolania podaného v prospech účastníka generálnym prokurátorom“.

Najvyšší súd ďalej uviedol, že ústavnému súdu patrí posúdiť, či súdne konanie ako celok bolo spravodlivé a či ním neboli porušené základné práva alebo slobody sťažovateľa. Vzhľadom na to, že v prejednávanej veci sa najvyšší súd vôbec nedotkol právoplatnosti i vykonateľnosti rozsudku Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) i Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), ktoré boli vyhlásené po skončení verejného pojednávania, v prítomnosti účastníkov konania, teda i sťažovateľky, bolo podľa názoru najvyššieho súdu postačujúce, že senátom najvyššieho súdu prijatý rozsudok bol

verejne vyhlásený v pojednávacej miestnosti – o čom sa vyhotovila verejná listina (zápisnica), že rozsudok bol písomne vyhotovený a odôvodnený a nakoniec že bol najvyšším súdom doručený nielen generálnemu prokurátorovi, ale „i všetkým účastníkom konania, ktorých relevantná procesná aktivita skončila na druhostupňovom súde /viď v tomto smere napr. aj väčšinový názor sudcov vo veci Sutter v. Švajčiarsko alebo vo veci Axen v. Spolková republika Nemecko a pod./“.

Podľa vyjadrenia najvyššieho súdu „podobná je prax vo väčšine dovolacích senátov na Najvyššom súde SR (...) a je v súlade nielen s čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ale aj s naznačenou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva; opak by podstatne skomplikoval nielen situáciu na Najvyššom súde SR /nedostatok pojednávacích miestností a pod./, ale i samotných účastníkov, ktorí absolvujú cestu bez toho, že by mohli čokoľvek k veci dodať a bez nároku na náhradu nákladov, ktorá im s touto cestou vznikla“.

Posúdenie predmetu konania – právny názor ústavného súdu

Vzhľadom na predmet konania bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či namietané skutočnosti (nevytyčenie pojednávania a verejné nevyhlásenie napadnutého rozsudku, resp. neupovedomenie sťažovateľky o verejnom vyhlásení napadnutého rozsudku) sú porušením práv sťažovateľky zaručených v cit. čl. 142 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 47/96, II. ÚS 76/97, II. ÚS 58/97, III. ÚS 6/00 a II. ÚS 88/01) vyplýva, že verejnosť konania patrí k ústavným procesným zárukám práva na súdnu a inú právnu ochranu. S verejným prerokovaním veci súvisí princíp ústnosti a bezprostrednosti a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Princíp verejnosti však nie je absolútny, to znamená, že umožňuje tiež výnimky – verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom (čl. 48 ods. 2 ústavy). Výnimky z princípu sa ale vzťahujú na súdne pojednávanie (prerokovávanie), nie na vyhlásenie rozsudku. Povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku je bezvýnimočná. Vyplýva to z doslovného znenia čl. 142 ústavy, ako aj zo zákonov, ktoré v súlade s ústavou upravujú podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane, o pôsobnosti súdov a konaní pred nimi. Aj keď sa vo veci

samej podľa zákonnej procesnej úpravy nenariaduje ústne pojednávanie a koná sa v neprítomnosti účastníkov konania (pretože to ustanovenie § 250f OSP umožňuje), rozsudok sa musí vyhlásovať verejne. To predpokladá aj povinnosť všeobecného súdu o tomto konaní upovedomiť účastníkov konania. Účastník konania má právo byť prítomný na vyhlásení rozsudku súdu a len on sa môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nezúčastní. Jeho rozhodnutie nemôže ovplyvniť postup súdu pri realizácii konania v intenciách čl. 142 ods. 3 ústavy. Iný postup všeobecného súdu znamená porušenie ústavnosti v konaní pred ním spočívajúce v porušení základného práva účastníka konania plynúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy.

Najvyšší súd považoval za možné sa v danej veci nedržať tejto judikatúry ústavného súdu v podstate z týchto dôvodov: po prvé z dôvodu, že podľa jeho názoru sa táto judikatúra týka podstatne iného systému správneho súdnictva - najmä vzhľadom na jeho v tom čase „len jednoinštančné“ konanie - oproti súdnemu konaniu v civilných veciach; po druhé z dôvodu charakteru konania o mimoriadnom dovolaní a skutočnosti, že v danej veci najvyšší súd, ktorý dovolanie generálneho prokurátora zamietol, sa vôbec nedotkol právoplatnosti i vykonateľnosti rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, ktoré boli vyhlásené po skončení verejného pojednávania v prítomnosti účastníkov konania; po tretie z dôvodu, že požiadavku verejného vyhlasovania rozsudku v takýchto konaniach o mimoriadnom opravnom prostriedku – akým je aj mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora – nemožno interpretovať doslovne, ale stačí, ak boli splnené len niektoré iné primerané formy „verejnosti“, ako je vyhlásenie rozsudku jeho prečítaním v úradnej miestnosti (pojednávacej miestnosti); ďalej z dôvodu, že senátom prijatý rozsudok bol verejne vyhlásený v pojednávacej miestnosti, čo potvrdzuje zápisnica o vyhlásení rozsudku, a následne doručený generálnemu prokurátorovi a všetkým účastníkom konania, keď právo na upovedomenie účastníka o verejnom vyhlásení rozsudku nie je garantované; a nakoniec z dôvodu, že podobná prax, ktorá je v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru a citovanou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, je vo väčšine dovolacích senátov na najvyššom súde, keď opak by podstatne skomplikoval situáciu nielen na súde, ale aj u samotných účastníkov konania.

Vzhľadom na tieto námietky najvyššieho súdu ústavný súd skúmal, či a do akej miery je použiteľná doterajšia judikatúra ústavného súdu na konanie o mimoriadnom dovolaní a či doterajší výklad a uplatňovanie čl. 142 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru sa nemôže pre svoju rigidnosť prípadne dostať aj do rozporu s primárnym účelom tohto článku Dohovoru – právom na spravodlivé konanie, pričom vychádzal z tohto, že obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (PL. ÚS 16/95).

Je skutočnosťou, že citovaná judikatúra ústavného súdu sa týka správneho súdnictva (s výnimkou rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 6/00, ktoré sa vzťahuje na prípad rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci sťažnosti pre porušenie zákona podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku), a nie konania o mimoriadnom dovolaní, ktoré je upravené v štvrtej hlave štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 243e až 243j) a ktorého podstata je založená na tom, že ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 OSP).

Vzhľadom na túto podstatu konania o mimoriadnom dovolaní ústavný súd pripúšťa, že je možné legitímne pochybovať o priamej použiteľnosti doterajšej judikatúry ústavného súdu na toto konanie, a to najmä s ohľadom na tie okolnosti, ktorými sa v danej veci vyznačovalo konanie o mimoriadnom dovolaní. Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na kritériá vyplývajúce z judikatúry ESLP (pozri napr. A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. marca 2003, § 46, a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru) čl. 6 ods. 1 Dohovoru nie je v danom kontexte (civilnom aspekte) aplikovateľný na toto konanie o mimoriadnom dovolaní. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol z dôvodu, že právne posúdenie veci súdmi, ktoré žalobu žalobcu (sťažovateľky) ako nedôvodnú zamietli, merané uplatneným dovolacím dôvodom (§ 241f ods. 1 písm. d) OSP) je správne. Vzhľadom na tento výsledok vo veci sťažovateľky

sa konanie o mimoriadnom dovolaní podanom generálnym prokurátorom podstatne odlišuje od konania skúmaného Európskym súdom pre ľudské práva napr. vo veciach Cretu v. Rumunsko (rozsudok z 9. júla 2002, § 39) a Sovtransavto Holding v. Ukrajina (rozsudok z 25. júla 2002).

Konanie o mimoriadnom dovolaní treba odlišovať od konania o dovolaní podľa tretej hlavy štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 236 až 243d), ktorého podstata spočíva v tom, že oprávnením na jeho začatie disponuje za podmienok uvedených v zákone priamo účastník konania a toto jeho oprávnenie musí byť v zásade aj využité a dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok na rozdiel od mimoriadneho dovolania vyčerpané (§ 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (napr. I. ÚS 22/03).

Tieto dôvody nezlučiteľnosti *ratione materiae* sťažnosti sťažovateľky s čl. 6 ods. 1 Dohovoru mali za dôsledok jednak rozhodnutie o nevyhovení tejto časti jej sťažnosti a jednak odlišenie jej veci aj od veľmi čerstvého rozhodnutia ústavného súdu (z 12. marca 2003) vo veci sp. zn. II. ÚS 85/02 (v ktorej predmetom skúmania ústavného súdu bolo konanie o dovolaní podľa § 236 až 243d OSP).

Hoci predmetom posúdenia ústavného súdu zostal už len samotný čl. 142 ods. 3 ústavy, ktorý nie je súčasťou druhej hlavy ústavy obsahujúcej úpravu základných práv a slobôd, samotná táto okolnosť nemohla mať žiadny podstatný význam pri poskytovaní ochrany sťažovateľke podľa čl. 127 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (...) (ods. 1). Zo znenia tohto článku ústavy totiž vyplýva, že rovnocennou súčasťou ochrany ústavnosti, ktorú poskytuje ústavný súd (čl. 124 ústavy), je tak ochrana základných práv a slobôd zaručených v ústave, ako aj ochrana ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a slobodách a že by preto z hľadiska tohto článku mohlo byť dosť nelogické

rozlišovať pri poskytovaní ústavnej ochrany medzi obsahovo identickými ustanoveniami v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve o ľudských právach a základných slobodách a v ústave. Inými slovami to v kontexte danej veci znamená, že ak čl. 6 ods. 1 Dohovoru ustanovuje, že „rozsudok musí byť vyhlásený verejne“, a takto to ustanovuje vo význame individuálneho ľudského „práva na verejné vyhlásenie rozsudku“, nemožno len z toho, že v ústave ustanovenie v znení „rozsudky sa vyhlasujú (...) vždy verejne“ (čl. 142 ods. 3) nebolo zaradené medzi ustanovenia druhej hlavy ústavy venovanej „základným právam a slobodám“, vyvodzovať, že tu už nejde (v súlade s pomenovaním v ústave) o „základné právo na verejné vyhlásenie rozsudku“. Ústavný súd už zdôraznil, že ústava tvorí jeden celok a že pri výklade určitého ustanovenia ústavy ho nemožno vyčleňovať z kontextu ústavy a interpretovať ho samo osebe a porušiť alebo ignorovať príčinnú súvislosť medzi tými ustanoveniami, ktoré na seba významovo nadväzujú (pozri napr. PL. ÚS 32/95). V citovanej predchádzajúcej judikatúre ústavný súd už naznačil, že čl. 142 ods. 3 ústavy súvisí s právom na verejné prerokovanie veci zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy, t. j. s jedným aspektom práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50), ktorý vo svojom celku vyjadruje ústavné záruky práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle príslušných ustanovení medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, teda aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru (napr. I. ÚS 5/00, PL.ÚS 25/01).

Domáhať sa jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu možno len v medziach príslušných zákonov, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy (predtým podľa čl. 11 ústavy) majú príslušné medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách vrátane Dohovoru prednosť pred zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. V tejto súvislosti ústavný súd už zdôraznil, že zo vzájomnej súvislosti týchto ustanovení vyplýva, že Dohovor a judikatúra k ňmu sa vzťahujúca predstavujú pre vnútroštátne orgány aplikácie práva záväzné výkladové smernice pre výklad a uplatňovanie zákonnej úpravy jednotlivých komponentov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy, a tým normujú rámec,

v ktorom je pred týmito orgánmi možné domáhať sa rešpektovania jednotlivých aspektov „práva na spravodlivé súdne konanie“ (I. ÚS 49/01, I. ÚS 1/03).

K tomu treba dodať, že ústava má povahu základného prameňa práva, ktorý je nadradený voči ostatným prameňom práva (II. ÚS 8/97). Ústava v širokej miere preberá niekedy doslovné znenie základných ľudských práv a slobôd, tak ako sú definované v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 91/99). Ustanovenia Dohovoru, ktorý Európsky súd pre ľudské práva kvalifikoval ako „ústavný inštrument európskeho verejného poriadku“ (rozsudok Loizidou z 23. marca 1995, § 75), ustupujú pred vnútroštátnou normou, keď tá poskytuje viac ochrany (čl. 53 Dohovoru), ale v opačnom prípade kompenzujú jej nepresnosti, medzery alebo nedostatky. Ústavný súd od začiatku svojej činnosti v súlade s princípom *pacta sunt servanda* konštantne judikuje, že základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98, PL. ÚS 17/00). To znamená, že aj vtedy, keď nebol nútený sa priamo vysloviť o porušení Dohovoru alebo inej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ústavný súd vždy, pokiaľ to ústava svojim znením nevylučovala, prihliadal pri vymedzení obsahu základných práv a slobôd ustanovených v ústave aj na znenie týchto zmlúv a príslušnú judikatúru k nim vydanú (II. ÚS 55/98). Ústavný súd nevidí žiadny rozumný dôvod na to, aby obdobne nepostupoval aj v danej veci, t. j. aby napriek neaplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 Dohovoru na konanie o mimoriadnom dovolaní pred najvyšším súdom vo veci sťažovateľky neprihliadal aj na tento článok Dohovoru, ktorého znenie sa zásadne nelíši od znenia v čl. 142 ods. 3 ústavy, a na judikatúru, v ktorej Európsky súd pre ľudské práva podal jeho výklad alebo ho aplikoval v prípadoch, ktoré sú z hľadiska danej veci relevantné.

Z cit. judikatúry ústavného súdu k čl. 142 ods. 3 ústavy vyplýva, že hoci z princípu verejnosti súdneho konania existujú určité výnimky, tieto sa vzťahujú len na súdne pojednávanie, ale nie na verejné vyhlásenie rozsudku, pretože vzhľadom na doslovné znenie čl. 142 ústavy povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku je bezvýnimčná. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru jeho slovné znenie

v oboch autentických verziách (francúzskej a anglickej) vyžaduje, aby rozsudok bol vyhlásený verejne, a nepripúšťa - na rozdiel od verejného prejednávania vecí (pojednávania) - žiadne výnimky. Vo veci Campbell a Fell (rozsudok z 28. júna 1984, § 90) Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že „Vzhľadom na znenie čl. 17 a dôležitosť princípu verejnosti (pozri najmä rozsudok Sutter z 22. februára 1984, séria A č. 74, s. 12, § 26), nie je podľa názoru Súdu možné považovať tento princíp za taký, ktorý podlieha implicitným obmedzeniam (...)“, a ESLP neprijal v tomto zmysle uplatnenú obranu žalovanej vlády. Princíp verejnosti v cit. rozsudku Sutter Európsky súd pre ľudské práva definoval tak, že „Verejnosť konania pred súdnymi orgánmi podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru chráni účastníkov pred tajnou justíciou vymykajúcou sa kontrole verejnosti; je tiež jedným z prostriedkov, ktorými možno zachovať dôveru k vyšším i nižším súdom. Zabezpečuje transparentný výkon spravodlivosti, a tým prispieva k dosiahnutiu cieľa článku 6 ods. 1, ktorým je spravodlivé súdne konanie, ktorého záruka patrí medzi základné princípy každej demokratickej spoločnosti v zmysle Dohovoru (rozsudok Pretto a iní z 8. decembra 1983, séria A č. 71, s. 11, § 21, a rozsudok Axen z 8. decembra 1983, séria A č. 72, s. 12, 25)“.

Citovaný čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorý bol podpísaný v novembri 1950, nezaznamenal taký vývoj ako čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach z roku 1966 (ďalej len „Pakt“), ktorý v relevantnej časti ustanovuje: „(...) každý rozsudok vynesенý v trestnej alebo občianskoprávnej veci sa zverejní, s výnimkou prípadov, keď záujem mladistvých osôb vyžaduje iný prístup alebo keď sa konanie týka manželských sporov alebo opatrovníctva detí.“ Vo svojom pôvodnom znení z roku 1949 návrh budúceho čl. 14 Paktu bol analogický so súčasným znením čl. 6 ods. 1 Dohovoru, keď požiadavka, podľa ktorej „rozsudok musí byť vyhlásený verejne“, nebola podrobená žiadnemu obmedzeniu. Tento prísnejší prístup vyplýval z „názoru, podľa ktorého niektoré faktory, ktorými možno odôvodniť neverejné pojednávanie, by nemohli odôvodniť neverejné vyhlásenie rozsudku“ (pozri Bossuyt, Mark J.: Guide to the Travaux Préparatoires of the International Covenant of Civil and Political Rights, 1987, s. 284). Na základe návrhu Spojených štátov amerických bola v roku 1950 schválená zmena, ktorou sa do pôvodného textu vložilo obmedzenie „s výnimkou prípadov, keď záujem mladistvých osôb vyžaduje

iný prístup“. V roku 1952 bol k tomu ešte pridaný zostávajúci text cit. znenia čl. 14 ods. 1 Paktu (ibidem, s. 285-286).

Ústavná úprava požiadavky na „verejné vyhlásenie rozsudku“ je evidentne bližšia k súvisiacej úprave v Dohovore než v cit. článku 14 Paktu, ktorý obsahuje pri jej ustanovení určité obmedzenia. Z citovanej judikatúry ESĽP však vyplýva, že napriek absencii obdobných obmedzení v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, teda napriek neustanoveniu výnimiek z požiadavky, podľa ktorej „rozsudok musí byť vyhlásený verejne“, Európsky súd pre ľudské práva ju interpretoval dosť pružne, keď zdôrazňoval, že „formu zverejnenia „rozsudku“ upravenú vnútroštátnym právom dotknutého štátu treba v každom prípade posúdiť s ohľadom na zvláštnosti konania, o ktoré ide, a cieľ a účel článku 6 ods. 1“ (cit. rozsudok Pretto a iní, § 26; pozri tiež Szücs v. Rakúsko a Werner v. Rakúsko, rozsudky z 24. novembra 1997). Takto Európsky súd pre ľudské práva nepovažoval za nutné „voliť jeho doslovný výklad“ a napr. v cit. rozsudku Axen (§ 32) uviedol, že verejné vyhlásenie rozhodnutia najvyššieho súdu nie je nevyhnutné vzhľadom na to, že požiadavky čl. 6 ods. 1 Dohovoru boli uspokojené verejným vyhlásením rozhodnutí nižších súdov. Vo veciach B. v. Spojené kráľovstvo a P. v. Spojené kráľovstvo (rozsudok z 24. apríla 2001, § 46) išiel ešte ďalej, keď uviedol, že „vzhľadom na typ preskúvaných otázok v daných veciach týkajúcich sa výchovy maloletých detí bolo odôvodnené, aby vnútroštátne orgány v záujme ochrany súkromného života detí a účastníkov konania a zabránenia poškodeniu záujmov spravodlivosti viedli tieto konania ako neverejné. Súd uznal (...), že verejné vyhlásenie rozsudkov by tieto ciele do značnej miery poškodilo“. Podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva „vzhľadom na povahu konania a formu zverejnenia ustanovenej vo vnútroštátnom práve doslovný výklad čl. 6 ods. 1 týkajúceho sa vyhlásenia rozsudkov by bol nielen zbytočný na účely kontroly verejnosti, ale mohol by i poškodiť prvotný cieľ čl. 6 ods. 1, t. j. zaručiť spravodlivé konanie (...)“ (ibidem, § 48).

Už bolo uvedené, že Dohovor predstavuje minimálny štandard ochrany ľudských práv a základných slobôd a nebráni zmluvným štátom, aby týmto právam a slobodám zabezpečili vyššiu úroveň ochrany, než je štandard garantovaný Dohovorom. Takouto vyššou úrovňou ochrany je podľa názoru ústavného súdu aj ochrana základného práva na

verejné vyhlásenie rozsudku, ktorú tomuto právu ústavný súd podľa svojej doterajšej judikatúry poskytol doslovným výkladom čl. 142 ods. 3 ústavy. Z tohto hľadiska sa najvyšší súd nesprávne dovoľával judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva na preukázanie oprávnenosti svojho postupu, ktorý sťažovateľka napadla predmetnou sťažnosťou. Z cit. judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa totiž nedá vyvodit' oprávnenie najvyššieho súdu na taký postup, ktorý sa zároveň nebude opierať o vnútroštátne právo. Najvyšší súd neuviedol žiadne zákonné ustanovenie, ktoré by mu umožňovalo „verejne nevyhlásiť rozsudok“, resp. by mu umožňovalo nahradiť „verejné vyhlásenie rozsudku“ inou formou zverejnenia, než je jeho forma upravená v § 156 OSP. Podľa tohto ustanovenia „Rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne; vyhlasuje ho predseda senátu v mene Slovenskej republiky. Uvedie pritom výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti výkonu rozhodnutia. Rozsudok sa vyhlasuje spravidla hneď po skončení konania, ktoré rozsudku predchádzalo; ak to nie je možné, súd na vyhlásenie rozsudku odročí konanie najdlhšie na tri dni. Ustanovenie § 119 ods. 2 sa v tomto prípade nepoužije. Len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný“.

Na druhej strane ústavný súd nemôže prehliadať ani judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru, z ktorej vyplýva, že v určitých prípadoch doslovný výklad čl. 142 ods. 3 ústavy môže byť z hľadiska kontroly verejnosti nielen zbytočný, ale môže aj poškodiť prvotný cieľ čl. 6 ods. 1, ktorým je zaručiť spravodlivé konanie. Rovnaká obava môže vzniknúť aj v rámci samotnej ústavnej úpravy.

Je zrejmé, že požiadavka na „verejné vyhlásenie rozsudku“ v zmysle čl. 142 ods. 3 ústavy vychádza z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, a preto jej podstata a účel sa nemôžu zásadne odlišovať od definície podanej v kontexte týchto zmlúv napríklad Európskym súdom pre ľudské práva (pozri cit. rozsudok Sutter). Taktiež je zrejmé, že touto požiadavkou sa v podstate konkretizuje právo na informácie a tomu zodpovedajúca povinnosť orgánov verejnej moci poskytovať informácie o svojej činnosti zaručené v čl. 26 ústavy vo vzťahu k výkonu súdnej moci, ktorej ústava vzhľadom na jej zásadný význam pre fungovanie právneho štátu (čl. 1 ústavy) venuje celú siedmu hlavu (čl. 124 až 148 ústavy). Naznačená obava v rámci samotnej ústavy môže vzniknúť

nielen v súvislosti s právom na súdnu a inú právnu ochranu zaručeným v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy vzhľadom na logickú väzbu medzi verejným prerokovaním vecí a verejným vyhlásením rozsudku, tak ako to bolo uvedené vyššie, ale aj vo väzbe na ďalšie základné práva a slobody zaručené v druhej hlave, ako napr. právo na súkromie a právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena zaručené v čl. 16 a čl. 19 ústavy. Ak podľa ústavy možno legitímne vylúčiť verejnosť z pojednávania napr. v záujme ochrany záujmov maloletých detí (čl. 48 ods. 2 druhej vety ústavy v spojení s § 116 ods. 2 a § 176 a n. OSP), požiadavka, podľa ktorej „rozsudky sa vyhlasujú vždy verejne“, nesmie byť vykladaná tak, aby zničila túto ochranu. V tejto súvislosti by síce mohlo prichádzať do úvahy ako primerané k sledovanej ochrane napr. anonymné vyhlásenie rozsudku, resp. jeho vyhlásenie bez údajov umožňujúcich identifikáciu dotknutých maloletých detí alebo v inej jeho skrátenej forme, avšak v takomto prípade zároveň je legitímne pochybovať, či zverejnenie takto neurčitého alebo skráteného rozsudku môže byť ešte považované za zverejnenie, ktoré zodpovedá cieľu a účelu verejnej kontroly výkonu spravodlivosti v zmysle doslovného výkladu čl. 142 ods. 3 ústavy. Hoci namietaný postup najvyššieho súdu nemal v danej veci takéto široké implikácie, nemôže byť na prekážku posúdenia vecí *in concreto*, ak v súlade so zásadou *iura novit curia* si ústavný súd aj v kontexte danej veci bude vedomý ďalších účinkov, ktoré výklad základného práva alebo ústavného princípu v podobe, v ktorej ho ústavný súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľov základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd (*mutatis mutandis* I. ÚS 59/00).

Je možné preto súhlasiť s názorom najvyššieho súdu v tom zmysle, že samotné znenie čl. 142 ods. 3 ústavy umožňuje taký jeho výklad, ktorý je v súlade s uvedeným medzinárodným štandardom. *A fortiori* to platí, ak ústava v tomto ani v inom svojom článku nedefinuje, čo treba rozumieť pod použitými termínmi, napríklad pod slovom „rozsudky“, a zrejme v tejto súvislosti ústavodarca vychádzal len z rozlišovania druhov súdnych rozhodnutí v jednotlivých procesných kódexoch, v danom kontexte v Občianskom súdnom poriadku, napríklad v jeho štvrtej hlave tretej časti, v ktorej sa rozlišuje medzi rozsudkom (§ 152 až 166), uznesením (§ 167 až 171) a platobným rozkazom (§ 172 až 175). Podľa názoru ústavného súdu pri výklade čl. 142 ods. 3 ústavy bez ohľadu na medzinárodný

štandard by sa konštatovaná vyššia úroveň vnútroštátnej ochrany „verejnosti rozsudku“ mohla nájsť pod úrovňou medzinárodného štandardu vždy, ak by zákonodarca zvolil na rozhodnutie vo veci samej odlišné formálne označenie rozhodnutia, než označenie „rozsudok“.

Ústavný súd už uviedol, že najvyšší súd sa na ospravedlnenie svojho postupu v danej veci odvolal na medzinárodný štandard „verejnosti rozsudkov“ najvyšších (kasačných) súdov bez toho, aby sa v tomto zmysle mohol aj oprieť o príslušnú úpravu v Občianskom súdnom poriadku o zverejňovaní jeho „rozsudkov o mimoriadnom dovolaní“. Pri absencii takejto zákonnej úpravy však podľa názoru ústavného súdu mohol najvyšší súd postupovať len podľa všeobecnej úpravy o vyhlasovaní rozsudkov obsiahnutej v cit. ustanovení § 156 OSP. Najvyšší súd v tejto súvislosti tiež tvrdil, že senátom prijatý rozsudok bol verejne vyhlásený v pojednávacej miestnosti, čo potvrdzuje zápisnica o vyhlásení rozsudku, keď právo na upovedomenie účastníka o verejnom vyhlásení rozsudku nie je garantované. Z toho vyplýva, že najvyšší súd okrem rutinného postupu - „vyhlásenia rozsudku“ následne po nariadenom neverejnom prerokovaní veci sťažovateľky vo vyprázdnenej pojednávacej miestnosti - neprijal žiadne zvláštne opatrenia umožňujúce účasť verejnosti na takomto vyhlásení rozsudku. Ústava však zaručuje nie teoretické a iluzórne práva, ale konkrétne a účinné, preto požiadavku „verejného vyhlásenia rozsudku“ možno podľa názoru ústavného súdu považovať za splnenú len vtedy, ak má verejnosť možnosť získať informácie o dátume a mieste vyhlásenia rozsudku tak, aby pri takomto zverejnení mohol byť prítomný ktokoľvek, kto má o to záujem, pričom vo vzťahu k účastníkovi konania sa musí vychádzať z prezumpcie takéhoto záujmu. Pretože najvyšší súd takto evidentne nepostupoval, porušil základné právo sťažovateľky na verejné vyhlásenie rozsudku zaručené v čl. 142 ods. 3 ústavy vo veci, ktorá sa jej týkala ako účastníka konania. Z týchto dôvodov rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia pod bodom 1.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadost'učinenie vo výške 50 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, „a to z dôvodu pocitu neistoty v plánovaní rozhodnutí, ktoré mala obchodná spoločnosť prijať a ťažkostí spôsobených samotnej správe obchodnej spoločnosti“. Podľa najvyššieho súdu je táto žiadosť

sťažovateľky „veľmi pochybná“, lebo „eventuálne porušenie namietaného ústavného práva sťažovateľky, nemalo žiaden dopad na predmet sporu; za tejto situácie sme toho názoru, že aj prípadné konštatovanie porušenia článku 142 ods. 3 Ústavy SR predstavuje samé od seba dostatočné spravodlivé zadosťučinenie za všetku morálnu ujmu“, ktorú sťažovateľka mohla „v dôsledku tohto porušenia utrpieť(...)“.

Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu samotný výrok o porušení označeného práva sťažovateľky je s ohľadom na všetky okolnosti daného prípadu dostatočnou satisfakciou, a preto žiadosti sťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa cit. ustanovenia nevyhovelo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2003